

PED weer actueel!

De laatste weken stellen we steeds vaker de diagnose PED op varkensbedrijven. Wees daarom zeer alert hierop, op het moment dat er meer diarree problemen spelen bij uw varkens!

Na problemen in Amerika en Canada, geeft het virus sinds 2 jaar in Duitsland en Nederland ook al problemen, met name in het midden en noorden van het land. De laatste weken zijn er echter meerdere aangetoonde gevallen in Brabant en in Limburg. Vandaar dat we u met dit schrijven willen informeren over PED, hoe u het zou kunnen herkennen en wat u eraan kunt doen.

Wat is PED?

Porcine Epidemische Diarree is een virus dat alleen bij varkens diarree kan veroorzaken. Dit gebeurt door het aantasten van het slijmvlies van de dunne darm. Na infectie wordt het in hoge concentraties uitgescheiden door het varken.

Er zijn meerdere stammen, waaronder de kwaadaardige variant, welke in Amerika en Canada heeft geleid tot hoge sterfte in de kraamstal. Daarna is in Duitsland de eerste uitbraak geweest van een milde stam, waarna Nederland snel volgde. PED is geen zoönose en is dus geen gevaar voor de volksgezondheid. Het is overigens ook geen nieuwe ziekte, het bestaat al langer in de wereld. De schade bestaat bij vermeerderingsbedrijven vooral uit

uitval en groeivertraging, als gevolg van diarree bij voornamelijk de zogende en gespeende biggen. De uitval kan fors oplopen als gevolg van uitdroging. Ook zeugen kunnen diarree en evt. braken vertonen met als gevolg conditieverlies. Bij vleesvarkens bestaat de schade vooral uit groeivertraging door diarree. Soms kan er ook sterfte bij vleesvarkens optreden, veelal door menginfecties door bijvoorbeeld Salmonella.

Besmetting en verspreiding

Het virus wordt vooral verspreid door verplaatsing van varkens en via mest. Besmetting vindt plaats door opname van virusdeeltjes via de bek. Het virus bevindt zich vooral in mest, maar overdracht van mestdeeltjes via de lucht is ook mogelijk. Ook ongedierte kan een rol spelen in de verspreiding.

Denkt u hierbij niet alleen aan muizen en ratten, maar ook aan katten, vogels en zelfs honden!

De tijd tussen besmetting en ziek worden van het varken ligt tussen 1 en 4 dagen. Tussen de 6 en 35 dagen na infectie blijven de dieren het virus in grote mate uitscheiden. Antistoffen tegen PED zijn tussen de 7 en 14 dagen na infectie voor het eerst aantoonbaar in het bloed.

Hoe herken je PED?

Bij de meeste uitbraken bij vleesvarkens in Nederland worden de dieren lusteloos en stoppen met

eten. De varkens zijn wat trager als gevolg van een lichte verhoging en de bakken zitten vol voer. Door de diarree kunnen afdelingen vochtiger worden en als gevolg hiervan ook kouder. De eetlust keert na enkele

dagen weer terug. Het beeld van diarree is erg variabel: van waterdun, geel tot steviger en donkerder, in verschillende afdelingen, bij verschillende leeftijden. Er is geen opvallende geur, bloed of slijm in de mest aanwezig. Er is meestal na 3 weken spontaan herstel en uitval is in de meeste gevallen niet verhoogd. Soms kan een menginfectie met bijvoorbeeld Salmonella wel een verhoogde uitval geven.

Er is ook wel PED-virus gevonden op bedrijven, waar nauwelijks tot geen klinische verschijnselen te zien waren. Het beeld van de diarree kan o.a. lijken op Salmonella. Deze bacterie geeft echter koorts en verspreidt zich doorgaans minder snel.

Wat kan ik doen om PED buiten mijn bedrijf te houden?

Zorg ervoor dat de externe hygiëne van uw bedrijf in orde is. Preventie is gericht op het voorkomen van insleep! Denk daarbij aan de volgende risicofactoren, dan wel maatregelen:

- Aan- en afvoer van varkens via vrachtwagen/chauffeur/bijrijder. Neem varkens die de stal hebben verlaten niet meer terug. M.a.w. zoek de dieren die weg moeten op tijd en zorgvuldig uit. Beperk het aantal herkomsten van uw varkens.
- Zorg voor een goede scheiding tussen schone- en vuile weg. Maak duidelijke afzettingen tussen deze 2 gedeeltes.
- Geen huisdieren in en om de stallen.
- Menselijke contacten: Houd erfbetreders zoveel mogelijk buiten de stal. Verminder ook het aantal bezoeken op u bedrijf. Als bezoek toch noodzakelijk of gewenst is, laat stalbezoekers dan bij voorkeur douchen, handschoenen aantrekken en haarnetjes opdoen.
- Auto's van bezoeker laten parkeren op de "vuile weg", het liefst lang de weg. Transportmiddelen die op het erf moeten zijn (mesttransporteurs / Rendac / voerbulkwagens) dienen banden te ontsmetten en bezoekfrequentie zo laag mogelijk te houden.
- Pak ongediertebestrijding grondig aan. Let op: dit geldt niet voor muizen, ratten en gevogelte, maar ook voor katten en honden in de stal!

Diagnose

Bel bij een verdenking uw dierenarts. Er is een speciaal ontwikkelde PCR-test voor onderzoek op virus uit de mest. In overleg met uw dierenarts kunt u eventueel zelf de mestmonsters nemen. Er is eventueel aanvullend bloedonderzoek mogelijk op antistoffen. Sectie bij uitval is een andere mogelijkheid, waarbij gekeken wordt naar typische beschadigingen van het darmslijmvlies.

PED is overigens niet aangifteplichtig. Het is een aandoening die we als sector met ons allen moeten aanpakken en oplossen. Diverse belangengroepen zijn bij elkaar gekomen om te kijken hoe om te gaan met deze situatie. Het is in uw eigen belang en dat van de sector, om adequaat te handelen en bij een verdenking contact met ons op te nemen, voor diagnose en plan van aanpak.

Een PED-besmetting en dan?

Zorg snel voor duidelijkheid door uw dierenarts er bij te betrekken en diarree in te sturen voor onderzoek! Probeer in elk geval te voorkomen dat het virus zich verder verspreidt. Het isoleren van de haard binnen het bedrijf door het consequent wisselen van laarzen en kleding kan succesvol zijn. Het streven dient te zijn om te voorkomen dat virus aanwezig blijft op het bedrijf. Uit het buitenland komen meldingen dat na een aantal maanden vaak een tweede uitbraak te verwachten valt. Dit geldt zeker bij de hoog pathogene variant. Meestal is dit het gevolg van de instroom van nieuwe dieren (bv. biggen of gelten) die nog geen weerstand hebben.

Er is geen specifieke behandeling mogelijk, aangezien het een virusinfectie betreft. Het geven van extra water met eventueel elektrolyten, kan de uitdroging van de varkens verminderen.

Dus....

Voorkomen is beter dan genezen: zorg voor zorgvuldige, duidelijke en strakke hygiëne-maatregelen. Neem contact met ons op bij een verdenking, om tot een sluitende diagnose te komen. Stel samen met uw dierenarts een plan van aanpak op. Hij is op de hoogte van de laatste nieuwe inzichten.

Op de site van de Gezondheidsdienst voor Dieren kunt u alle [hygiëne protocollen](#) downloaden.

Met vriendelijke groet,
Het varkensteam van AdVee Dierenartsen